

Dotázky a odpovědi
na
katolické učení
o
neposkvrněném početí
neyblahoslavenější
Panny Marie.

Dra. Valentína Wierh,
kanovníka w Solnohradě.

Přeložené od Jana Stárka, Dra. bohoslovj.

W Hradci Králové, 1855.
Nyklotisk Jana Hořt. Pospíšila.

Rožmlouwání

mezi

osadnjkem a farářem geho.

D s a d. Pochwálen buď Ježíš Kristus!

F a r. Už na věky. Amen. Co pak vás dnes ke mně vede?

D s a d. Ležj mně kámen na srdci, gegž toliko Wásnost odwaliti může.

F a r. Že k tomu hotow gsem, můžete býti ubezpečen; také-li toho mocen gsem, to se ukáže. Medle, nic se neostyšte, co vás hněte.

D s a d. Gá byl wčera wečjr s mnoha sousedy w hostinci. Tu se sázi neznámý pán za náš stůl, wyprawuge mnoho o swých cestách, a také že gednou chtěl býti duchownjm, že ale nesmysl ten, genuž tu učiti se měl — odpusťte, že slowa geho opáčjm — geg od toho odwrátil. My tu poznali, s kým co činiti máme, a nechtěli ho poslouchati. On ale začal mluwiti o tom, že teď w Řjmě nowá wjra utwořena byla, a nepřestal se usškljhati, až gsme wšickni z mrzutosti odesšli.

F a r. Což nemohl žádný z Wás ani slowa na to promluwiti?

D s a d. Toť právě ten kámen, co mně na srdci ležj. Gá wždycky to neposffwrněné početj Matky Božj wěřil, také wjru swou modlenjm—se wyznáwal, ale tu w stawu nebyl, řeč heyska toho wywrátiti a wjru swou před njm hágiti; srdečně mi toho ljto.

F a r. Abyste ale podruhé do stegných okoličností nepřissel, anebo přissel—libyste do nich, snadněgi z nich wymáznul, milerád s wami o tom učenj promluwj.

D s a d. Totě, zač bych snažně prosil; zagisté bych po druhé swou powinnost gako katoljk lépe wykonal, a také pro sousedy, gessito na tu neb onu wěc se u mne rádi wyptáwagj, odpovědjti uměl.

F a r. Abychom zlaté hory nestawěli, poslyšte prvé cjrkwnej rozhodnutj o tom učenj, gať ge swatý Dtec slawně prohlásil, když každé slowo toho rozhodnutj s biskupy na poradu wzato bylo, které on ze wssch djlu swěta kolem sebe shromáždil. Swatý Dtec dj:

„Tjnto rozhodně prohlassugeme, že to učenj, které za gisto klade, že neyswětěgšj Pauna Maria w prwnjm okamžiku swěho početj z obzwláštnej milosti wssemohoucjho Boha, sfrze to ohled berouci na zásluby Ježj—sse Krista, Spasitele pokolenj lidského, gj udělené privilegium, od wsseliké posffwrny hřjchu prwotného uchwána i zprosstěna byla — od Boha zgemeno, a následowně od wssch oudů Cjrkwne petwně a stále se wěřiti má.“

D s a d. Tu to máme; Gizinec ten gistil, slowa papežowa že zněla takto: „Maria měla obzwláštnej práwo přednj, aby bez prwotného hřjchu počata byla. S posmjwal se tomu, že prý wždycky prohlassugeme, že Twůrci naproti má twor ne o práwu, ale gen o milosti mluwiti, a tu prý předstaweno gest učenj,

že někdo, než ani ještě počat nebyl, tedy ještě ani není, již privilegium má."

F a r. Jen tolik podotknu o tom, že křivá přeložení od některých novinářů tomu mladíku velmi vhod přišla, aby nám nastrčil kámen před nohy, o něž se narazí jen ten, kdo nechce viděti, aneb kdo se nechce vodit nechati. Než přistupme k jednotným částkám toho prohlášení. Pravíť ono, že učení o neposvětném početí neblahoslavenější Panny Marie jest od Boha zgeweno.

D s a d. Toť právě ta částka byla, o kterou hlavně se ouštěbky toho cizince otáčely. Komu to zgeweno? Jak to můžeme věděti? Proč to teď teprva zgeweno bylo? a g. To byly otázky, které nám předkládal, a na které my k svému zahanbení newěděli odpověděti.

F a r. Tedy slyšte! Jak píše sv. Pavel, mnohokráte a mnohými způsoby a neposléze skrze jednorozeného Syna svého mluvil Bůh k lidem. Vědomo vám jest, že tento jednorozený Syn nebeského Otce sobě náměstky wywolil, kterýchby zgewený Boží lidem všech časů a na všech místech oznamovali, a aby k porušení nepřišlo, neb něco mu odgato nebylo, nad ním bedlivou ruku drželi. Dosti často slycháte, že jim proto Ducha swatého seslal, aby se we všech uvedl a připomenul jim všech cožkoli on (Ježíš Kristus) mluvil jim. Vy také wíte, že tito náměstkové sobě zwolili pomocníky a nástupce w ouřadě, a jim své plnomocenství odewzdali, aby Ewangelium, t. g. radostné poselství w království Božím všudy a po všechy časy rozšířováno a zachováno bylo. Též tagno vám není, že jako Petr mezi apóstoly měl podstatnou přednost, také i náležitě zřízení nástupcové jeho, papežové, přednost stegnou před nástupci apóstolůw obdrželi.

D s a d. Urci, tomu wšsemu nás učj dewátý článef wjry.

F a r. Zgemenj Božj — gať gste o tom poučen — kázanjm aposstolů a nástupců gegich, tedy oustnjm podánjm rozhlássowáno, něco z toho zgemenj ale také sfrze oposstoly a učennjky aposstolské sepsáno, ty wšsať swaté spisy wždycky zase z oustnjho podánj wykládany gsou byly. Gestliže powstala wzhledem vlastnjho smyslu gištěho učenj něgafá pochybnost; pakli bludné učenj sfrze zlowolné lidi rozššřowáno bylo, tedy nástupcowé aposstolů učinili tať, gať se od těch byli naučili: shromážděli se, sdjleli gedni druhým, gať wždy tomuto učenj w osadách gegich se rozumělo, a potom prohlásili slawně, co w tom gako zgemenj božské přigato býti má. Když se dohromady sgjti nemohli, podali swůg usudeť o tom pjsemuě aneb sfrze wyslance, papeži, gakožto nástupci swatého Petra, a on we gmenu obecné, wyučugjcej Cjrkwe rozhodnul, čemu se wzhledem učenj w odpor postaweného wěřiti má. Awšsať wšsedno to známo wám gest, a tať dobře wjte, že wyučugjcej Cjrkew pod zwláštňj ochranou Ducha swatého neomylná gest w rozsudcjch swých.

D s a d. Gá to sice slyšel při wýkladu, co gest křestanjko-katolickj wěřit, awšsať taťowé opakowánj wděčně přigmu.

F a r. Tedy máte toho wědomost, že ne wšsecka naučenj wjry hned za času aposstolů a nejbližššjch nástupců gegich určité prohlássena byla, nýbrž teprw postupně, když časowé to žádali, že wšsať ta nowě přibylá učenj cjrkewnj, ne nowá zgemenj, ale gen wždy zřetelněgššj wýklady těch prawd byly, které Ježíš Kristus zgewil.

D s a d. Zdá se mi, gakobych tomu dobře rozuměl; přece ale prosjm, něco dále při tom se pozastawiti.

F a r. Srdečně rád. Medle zdali gabloň tato před mým oknem stojící také před 20 lety tak vyhlížela, jako nyní ?

D s a d. Pamatuji dobře, že tehdyž byla malý stromek, z kteréhož nebožtík pan farář obzvláštní radost měl.

F a r. Tedy gest ta gabloň gestě ten samý strom, když byl před dwaceti lety, anebo jiný ?

D s a d. Newjm, gať náležjí odpověditi ; gest ta sama gabloň, a přec ne ta sama. Newyhlížjť wíce gaťo dříwe, zesílila se a wyrostla, přinesla od té doby giž nepřekněssj owoce ; ale na gegj místo jiný žádný strom nepřissel ; sama čím dále nové wětwe rozkládala, a z wětwj těch wyháněly nové ratolesti, a teď pěkně tu stojí a dělá stjn.

F a r. Zdali ty wětwe a ratolesti z wenku do toho stromu se dostaly ?

D s a d. Wassnosti, žertujete. To bych snad newědel, že strom sám, dokud zdravý gest, wětwe a ratolesti rozkládá ?

F a r. Pamatugte co gste právě sám řekl. Ale i na jinou otázku mi odpowěžte. Wn-li gste to ten gestě, který gste byl před padesáti lety ?

D s a d. Zase bych odpověditi mohl, A n o neb N e. Gá gsem se tak změnil, a to od té doby, co gsem byl čtyry leta starý a weselý chlapec ; ale přece wjm, že gá to gsem, a žádný jiný místo mne ; a že gsem rok po roce se tužil a rostl. Wssak giž wyznati musjm, že se bogjm, abychom na něco giného w řeči nepřissli.

F a r. Milý příteli ! octnuli gsme se na pravém

místě. Vy znáte Ewangelium, w kterémž Ježíš krá= lowstwí Boží, t. g. swou cirkew k zrnú horčičnému přirovnává, z kterého býwá weliký strom. Což nepo= znáwáte, že tam praví, kterať Cirkew geho ta sama síce — to samé zrno horčičné — zůstává, ale wždycky roste, tať gaťo i zrno horčičné ne nepatrným zrnem zůstává, nýbrž gaťo strom býwá. A gať strom i při wšsem zrůstu wždy ten samý zůstává, a že nic z wenku do něho nepřichází, o tom gme právě giž mluwili. Když obecný, rozhodnutý člunek wjry zponenáhla w ge= dnotných djlech swých wždy gasněgi wystupuge: tedy gest právě tať, gaťoby ze zdrawé wětwe wyháněly ra= tolesti. Gaťo kmen ze zrna, wětwe z kmene wycháze= gj, tať i ratolesti z wětwi; a my widjme tať strom růsti a se rozkládati — a patřjme to docela stegným způsobem při zdrawém a bugarém stromu katolické cjr= kwe. Každé od řádné moci cirkewní za prawdu wjry prohlášené učení gest čerstwá ratolest na stromě Cirkwe, a stogj sřze wětew s kmenem, a sřze ten s kořený w petwném spogenj, a přigjmá odtad swou sílu a potrawu, t. g. swou hodnowěrnost gaťožto zgewení Boží. Ratolest, pakli by z wenku k tomu se přiwázala, uschne; učení, co by gen přiwěsilo se a ne s ginými u wnitřnjm spogenj stálo, nemá žádné moci a síly.

D s a b. Tisjcery djky za to pěkné podobenstwí; toť bylo, čemu i gá rozuměti mohu. Zagisté i ta otázka, zdali tať ten samý gsem, gaťo gsem před pa= desáti lety byl, něco takowého znamená?

F a r. D wšsem. Glysšel gste giž wjcekrát, že Kri= stus swou Cirkew nazývá tělem, gehož hlawa Du sám gest, a že swatý Pawel dj, že to tělo dosáhnouti má dokonalosti wěku mužského, aby se s tou hlawou srow= návalo. Cirkew katolická hned od swého počátku zrůst brala wnitř i zewnitř. Ta gegj naučení wjry,

s počátku toliko vůbec pogatá a w sneffenj aposstolském wyrčená, dál a dále zřetelněgi a určitěgi wystupowala, co zatjm zewnitř počet gegj s stoupenců se zmáhal. Wniterné částky těla toho samy pro sebe tytéž zůstaly, ale zrůst wzaly ne z wenku, nýbrž sřrze žiwou sřlu, kterou Pán Ježíš Kristus, Hlawa, tělu tomu sděluje. Kdoby říci chtěl, že to tělo příliš staré gest, aby gestě rostlo, aby sřlu nowou ze sebe poustělo, an Ježíš hlawa i žiwot geho gest, Ten, který nikdy nestárne, ale na wěky žiw gest? A kdoby chtěl říci, že duch Boží newj, co se z wnitřku wywinuge w Cřkew geho, a že to sřrze ty oznámiti nemůže, kterěz ustanowil biskupy, aby zprawowali Cřkew Boží?

D s a d. Giž bych tomu cizinci chtěl gináč odpowěditi.

F a r. Gen se nedomnjwente, že byste k bogi dost pewně stál. Už potud byla řeč o tom, že učenj Cřkwe katolické vůbec ne tak giž uzawřite gest, aby z gedné neb druhé prawdy gedno učenj tak wyházetí nemohlo, gako ratolest z wětwe, aby tak sřce nowé býti se zdálo, awššak gen nutným následkem giného giž poznalého wěroučenj býti mohlo, a práwě proto za zgewené od Boha prohlášeno býti muselo, ale gak gsme řekli, gen sřrze ty, kterěz Duch swatý ustanowil, aby zprawowali Cřkew Boží.

D s a d. Wjmě to, že tjmto wřkladem giž k hogné známosti gsém přissel, awššak přeswědčen gsém, že Wassnost mně i dále spomůže, abych tu známost náležitě obrátil na to učenj o neposřkwrněném početj neblahoslaweněgsřj Panny.

F a r. Práwě abych toto obráčenj na pewném základu wzdělal, tak obšsřně gsém mluwil o prawém žitj a zrůstu Cřkwe katolické. Gižť pak k wěci samé.

D s a d. Prossim zase snažně o strpenj a posho= wěnj, podám-li při tom giné otázky.

F a r. Posawad zdálo se některým, i těm pokož= ným a co neylépe smýsslegjcjm, to učenj o neposffwr= něném početj Marie býti ratolest, kteráž k wětwi vlast= njho důstogenstwj Matky Božj pečlivě a pemně přiwá= zána byla, proto že tudy celá wětew pěkněgssjho pohledu zjšká. Nynj ale ti, kteřj k tomu splnomocnění byli, uwazeť ten dokonale zkoušeli a poznali, že není žádný umělecký, ale, smjm-li tak řjci, přirozený; že totiž wniřnj uwazeť mezi tjm učenjm, a učenjm o d ů s t o = g e n s t w j M a t k y S p a s i t e l e n a š s e h o w ů b e c s e n a c h á z j .

D s a d. Widjm, že bljže k wěci přistupugeme, byť bych i hned mnohému při tom dokonale nerozuměl. Snadby ten cizinec řekl: Dkád to, že se teprwa teď odkrylo, dřjwe se ale o tom nic newědělo?

F a r. Právě na to chci teď odpowěditi. Od počátku Cjrkwe katolické byla giž Marii zwláštjn ucta od wěřjcejch profazowána. A také-li gináf býti mohlo, kdžž uznána byla za tu, kterou Bůh wymolil, aby ge= dnorozený Syn geho z nj člowěčenstwj na sebe wzal? To uctěnj bylo to, proč čas po čase swátky k obzwláštjn= mu připomjnánj těch nehdůležitěgssjch událostj žiwota gegjho uwcdeny gsou, a že nehraděgi tyto swátky oněm se napodobowaly, gešto ke cti gegjho božského Syna zaswęceny byly. Prwnj z těch swátků byl onen gegjho na nebe wzetj, který giž na počátku čtwtého stoletj za času Konstantina Welikého se swětil, a wůbec neyprw= něgssj přeswědčencsti následkem byl, že Bůh ucdal, aby bylo porusseno tělo gegj, ale oslawené do nebe wzal, gať swatý Augustin prawj: „Kdož by se osmělil řjci, to přeblawené tělo, w němž Ježjš Kristus Tělem učiněn

gest, že čerwům za pokrm wydáno gest? „Wšak o tom slowo gessťe pozděgi. — Giž od pátého stoletj začjnjac nalezáme památky také swěcenj swátku gegjho narozenj, až konečně na závěreč gedenáctého stoletj obecnou slawnostj učiněn gest. To-li wjře podobno, že by se byl swětíl swátek gegjho narozenj, kdyby se bylo nahlíželo, že Maria s po sstwrnou hřjchu prwotného počata byla?

D sad. Toťby mi se nezdálo býti přjčinou zawedenj swátku, ale spjše přjčinou smutku, že by ani ta wygmuta nebyla, kteráž Wykupitele, Neyswětějšího, Syna Božjho porodila.

F ar. Proto také o tom nebylo žádné rozepře mezi wěřjcmi, nýbrž u wšech wždy a wždy byla přeswědenost, že Maria od hřjchu prwotného wyswobozena byla, dřjwe než se narodila.

D sad. Zagistě, weliká to přednost.

F ar. Ale přec ne takowá přednost, co by gi byla přede wšsemi lidmi znamenitěgšj učinila. Ku proročku Jeremiášj řekl Hospodin Bůh: „Dřjwe než gsem tě způsobil w životě matky, znal gsem tebe: dřjwe nežliš wessel z života, poswětíl gsem tě.“ Když archanděl Gabriel zwěstowal Zachariášowj, že Alžběta porodj mu syna, gegž nazwati má gmenem Jan, dj o tomto: Budeť weliký, a naplněn Duchem swatým gessťe w životě matky swé.“ Slowa ta zgewenj Božjho gsou základem obecné přeswědčenosti, že Jeremiáš a Jan před swým narozenj od posstwrny hřjchu prwotného wyswobozeni byli ze zwláštňj milosti Božj. Byl-li giž předchůdce Ježjše Krista, ano i prorok starozákonnj od Boha tak nad giné wyznamenán, což samo sebou se nerozumj, že za to máme, Matce Ježjše Krista že musela gessťe wčtšj přednost za podjl býti?

D s a d. J to ge wěc docela patrná.

F a r. Et il-li se giž swátek gegjho narozenj, samo gde na rozum, že také prwopočátek žitj gegjho, početj gegj w lúně swaté Anny swětiti se začalo. Tu byly náhledy rozličné. Sedni prawili: Poněwadž Maria ne nadpřirozeným způsobem — gafo Ježš, z Ducha swátého — počata gest, tedy s prwotným hříchem se počala, awšak geště před gegjm narozenjm (gafo Jeremiáš a Jan), anobrž ihned před početjm z obzwláštnej milosti Božj od toho wyswobozena byla. Pro tyto byla slawnost početj Marie gen swátkem radosti nad prwopočátkem žitj matky Spasitele, anoť s nj také wykoupenj wjce na blizku bylo. Než ta radost při nich nezkalená býti nemohla, proto že před očima gegich nebylo to početj než posskwrněné, tedy také ta, z njžto se naroditi měl Spasitel swěta, pod kletbou hřichu prwotného, byť i ne tak dlouho gafo giné djetky lidské, stála gest. Ginj slawili ten swátek, gsouce přeswědčení, že Dobrota neskončená Marii giž w prwnjm početj gegjho okamžiku pro Toho, gegž měla poroditi, od wšseliké posskwrny prwotného hřichu wygmula, tak že hned s prwopočátku Milosti plná, Bohu obljbená byla. Zda-li rovně tjm přeswědčenjm slawnost početj gegjho k ginému, docela wznesseněgšjmu a radostněgšjmu wýznamu nepřissla?

D s a d. My gi wždy nazýwáme swátek neposskwrněného početj, a wšak teď teprwa mi gest wážnost pogmenowánj neb názwu toho, gať náležj patrná.

F a r. Náb to widjm, že gste mne porozuměl. Než nikdyste neslyšel, aneb cizinec ten nic o tom nepodotknul, že se i swatj mužowé, wroucnj ctitelé neyblahoslaweněgšj Panny, zegména swaty Bernard, horliwě proti tomu náhledu pozdwišli, co wám zdá se tak patrný?

D s a b. Ba owšem přitom rovněž swou moudrost wykládal a prawil: gať ti mužowé naproti horlili, a kterak i duchownjci spolu o to se hádali. A tudy přichází, že opět upokogen negsem, ač bych se domnjwal, že gsem giž wssemu gať náležj dobře porozuměl.

F a r. Doufám že i z té strany wás upokogiti mohu. Co se týče oněch hádek, o nichž gste zmjnk u učinil, připomeňte sobě wěcj těch, které z wogny otec wás přinesl a wyprawowal.

D s a b. Wassnost může wssedko dobře upotřebiti.

F a r. Wy se pamatugete na geho powjdku o gednom krátkozrakém kamarádu, genž, co přednj stráž, nechal nepřjtele tuze bljzko přistoupiti, a byl by málem o život přissel, a gindy zase do stromu střelil, domnjwage se, že by tu zase byl nepřjtel, genž geg obfkočiti chce. Také wjte, kterak wyprawowal, že w geho setnině (kompanii) tacj byli, kterj srdnatost swou na uzdě držeti nemohouce bezpotřebné rwačky začjnali, tak že z opatrnosti pod stráž dáni býti museli. Snad měla celá setnina neb sám welitel pro ty přehmaty k odpowjdnj potahowán býti? Hle, tak se to má i při sporu tom, o němž řeč gest. Chyby některých nemohou gestě celému stawu, čjm méně swatému Dci se přičjtati; neboť wjme, že papežowé napořád tomu učenj o neposfkwrněném početj n a d r ž o w a l i, gaťkoli k w a p n o u h o r l i w o s t n e s c h w a l o w a l i.

D s a b. Ale že přece Swatý Bernard tak welmi proti tomu byl, když ten swátek ustanowen býti měl!

F a r. O tom bych soudil tak, gaťo swatý Řehoř Weliký o newěře aposstola Tomáše. Slowa Řehořowa jsou: „Newěra Tomášowa k nassj wjře wjce přispěla, nežli wjra ostatnjch aposstolů; neb když on wložiw prst

swüg do ran Ježíšowých k wjře se nawrátíl, rozum náš odstraněním wššj pochybnosti u wjře posilněn gest." Swatý Bernard horlí proti uvedení toho swátku, do káwadžby od stolice papežské schwálen ne byl; tedy nás poučuje, že kdýž náměstek Kristu pro něj se prohlásí, my k geho prohlášení se přiwínouti máme.

D s a d. Gať ale možná, že tať weliký Swatý, od něhož často w kázanjch ta nehpěkněgššj čtenj o uctě Matky Božj slycháme, ne ihned toto krásné tagemstwí přigjti a za prawé mjti chtěl, co gj neyzwlástněgššj přednost přede wššemi lidmi dáwá?

F a r. Rozpaťy geho, gaťo rozpaťy oněch, kteří z dobrého oumyslu to učenj až potud ne za rozhodnuté přigmouti se odhodlali, bylýt owššem důležitě: Než prawě, že na ty powstale rozpaťy odpowědjno, a že nic méně bylo učenj to za článeť wjry prohlášeno, gest hlawně to proč gsem řekl, že rozpaťy swatého Bernarda podobně tať nám wděť přiššly, gaťo newěra Tomášowa.

D s a d. Mád bych přec o těch rozpacjch slyšel.

F a r. Zdálo se, gaťo by dvě prawdy wjry tomu učenj odporowaly, totiž 1. že hřjch prwotný na wššec ky lidi přiššel, proto že wššicni od Adama pocházegj; a 2. že w žádném giném neuj spasenj leč w Kristu Ježíšji, a že člowěk gen připogenjm sobě zásluh Ježíše Krista od hřjchu prwotného i wššech skutečných hřjchů očjstěn a synem Božjm učiněn býti může. Zdálo se tedy, gaťo., skrže to učenj toliť bylo wyřčeno, že by článeť wjry wzhledem prwotného hřjchu neměl wššeobecné plawnosti, a že by nebylo třeba bylo, aby Syn Božj se wtělil, trpěl a umřel, a žebý kdo i bez něho od hřjchu prost, ano před tjmto docela zachráněn býti mohl.

D s a d. Ted mi teprw zase ouzko, anť widjm, gať

trejně zná cizinec ten lidi pomásti, gežto práwě na tyto rozvaky s ousměchem ukazowal.

Far. Práwě proto nechtěl gsem tu o nich pomlčet, a doufám, že se wasse přestwědčenj tudy gen pewněgšjim a newhýwratným stane. Znáte přjslowj: „Menj prawidla bez wšgjmky.“ Ale práwě tudy, že něco za wšgjmku prohlassugeme, pravidlo se newyzdwihuge, ale ztwrzuge. Gakož sem giž prawil, znj to cjrkewnj prohlášenj wzhledem učení, o němž rozprávjme, w ten způsob, že Maria sfrze zwlášttni privilegium milosti Božj giž w prwnjm okamženj početj gegjho od wšseliké poštkwrny prwotného hřjchu uchowana byla. — Na to pr o č brzo řeč smou obrátjme. — Wjte zagisté, co gest privilegium, že obyčegně w tom záležj, že zákonodárce prohlassuge, ten určitý rozkaz, gegž wydal; to, co za požádatweš uložil, že toho neb onoho se netýká, a že zwlášttnj milostj od toho gest wygmut.

Dřad. Menj-li prawda, u. p. kdyby od placení daně neb od služby wogenské za swobodného byl prohlášen?

Far. Práwě tač; my wšsač máme w biblické historii zwlášttnj sem náležegjej příklad, totiž w žiwobytu králowny Esther. W Peršsanech měli zákon, aby nikdo, ani sama králowna, nesměl před frále přistoupiti leč by byl král chtěl, a zegména geg gmenowal. Kdo koli to ustanowenj přestoupil, měl i hned zabit býti. Esther, chtěgje swüg lid Židowský od wyhlazenj geho oswoboditi, poznala, že s tjm prodléwati nesmj, a negsouc pomolána, wessla fu králi. Král když uzřel gi, obměčeno gest ůrdce geho. J s stoupitw s trůnu swého těšsil gi a řekl: Neumřeš; zákon ten dán gest pro wšsecky, gen pro te ne. Slowa ta mohou pěkně na prohlášenj Cjrkwě privilegium nepoštkwrněného početj Marie Panny obzaccna býti. Prohlášenj to nic giného neprawj, než toto:

Pro všecky, kdož od Adama pocházejí, má zákon platnost, aby, poněvadž v jednom otci Adamu svůj rod mají, s poskvrnou hříchu prvotného se rodili, a pokud by od něho očistění nebyli, synové byli hněvu Božího a smrti podpadali; pro Marii zákon ten platnosti nemá, nýbrž od prvního již okamžiku bytí jejího začínaje, jest Bohu oblibená a nádoba milosti boží učiněna. Co tedy tou-li výjimkou od všeobecného zákona, samému zákonu negať ugmuto jest?

D s a d. Gáť vidím, přichází se opět k všeobecnému pravidlu, právě ta výjimka to ztvrzuje, že zákon jest. Ale možná-li věc, že se na tu výjimku dřívě nepomyslílo?

F a r. Mámeť ovšem již od valného sněmu Tridentského těmito slovy o tom podané prohlášení: Tento svatý sněm oswědčuje, „že nemá na mysli, ve výroku tom, kde se jedná o hříchu prvotném, blahoslavenou a neposkvrněnou Pannu a Bohorodici Marii zahrnouti.“ Komu by divno bylo, že po takovém prohlášení vždy rozhodněgi ta výjimka všeobecným zákonem zastoupena byla, až ten náhled již úplnou povahu křesťanského učení wjry obdržel?

D s a d. Tak tedy na první rozpať při tom učení odpověděno; gisté i na druhý rovně tak nechá se odpověditi.

F a r. Gáť prvé podotknul, v čem ten druhý rozpať záležel, totiž v tom, že když Maria z obzvláštnej milosti Boží od prvotného hříchu byla ochráněna zůstala, říci by se mohlo: „tedy možno jest také bez Sežjše Krista, bez jeho utrpení a smrti oswobozenou, posvěcenou a věčně spasenu býti. Nemálo důležitý to rozpať, geňž na článek o vykoupení našsem, tedy na wjru naši v neypodstatněgšji částce se wztahuje. Ale na

rozpak ten již odpovědjno, a sice tak odpovědjno, že wěřej duše tudy upokogena gest, a neskönčená cena wykupitelské smrti tjm gasněgi wyniká. Máte-li w paměti, co za důwod prohlášenj církewnj při tom privilegium klade, kterým neyblaženěgssi Panna wyznamenána gest?

D s a b. Dwssem; mám za to, že takto znělo: že ohledně na zásluhy Ježísse Krista, wykupitele swěta ta wýgjmka sřrže zwlášttnj milost Boha wšsemohoucjho následkem sřla. Přitom, ať se hned přiznám — gedno mi swětle na rozum negde, totiž, gať zásluhy Ježísse Krista něco již způsobiti mohou, kdž gestě ani nebyl narozen, nercili aby na křžži byl umřel?

F a r. Právě gste odpověděl; ale otázka waffe prozrazuge, že něco, ač na blizku gest, dobře gste nepochopil.

D s a b. Gá si to myslil; ale račte mi to wšswětliti; to se mi zdá zwláště důležité býti.

F a r. Wy gste hned s předu w katechismu se naučil, že Bůh wšsemohoucj gest, že tedy wšsecko wj, minulé, rjžtomné i budoucj věci, tedy že před očima geho wšsecko přjtomné gest, a on wšse nazjrá gať to gest, byť pať i před tisjci lety se bylo stalo, neb že po tisjcdj letech teprw se stane. Co tedy odpowjte, zwaž také křwawou obět smrti Ježísse Krista gaťo dokonanou newiděl, třeba že pro lidi gestě tak mnoho let až k té době přegiti mělo?

D s a b. Poněwadž před njm wšse přjtomné gest, zagistě i gi samu widěl.

F a r. Nu dále se táži. Zbali Bůh prwujm lidem neřekl: „W kterýkoli den byste gedli z ovoce sřromu, smrtj umřete“ — ? Snad Bůh gen galowou hrozbu zřeneil, nebo gať přicházi, že Adam a Ewa, gakkoli zhřešili, vřece gestě mnoho, mnoho let na žiwě zůstali?

D s a d. Nemjm lépe odpowěditi, leč takto: „Zůstali na živě proto že se Bůh nad nimi slitowal a jim wykupitele sljbil.

F a r. Máte skutečně zato, že swrchovaná spravedlnost boží giž tudy smjřena byla, že Bůh sám přisljbuge wykupitele, kdyby nebyl Obět wykupitele toho, gsa wšswědoucý, giž gako dokonanou nazjral? Gle, Adam a Ewa, a s nimi celé pokolenj lidské, tudy gen od smrti wyswobozeni byli, že Bůh zásluhy Ježíšse Krista, gež sobě gako Bůhčlowěk zjřkal, předwěděl, a zá zadostučiněnj přigal. Když tedy zásluhy Kristowy giž pro prwnj rodiče nasse takowý oučinek měly, což nebyly w stawu, před očima Božjma pro Marii zwláštnej přednost, wytečnou milost tu, aby alespoň tato dcera Adamowa, w njžto On, Syn Boží se wtěliti chtěl, w žádném okamžiku gegjho žitj nebyla tou, w njžby se zneljbiło Bohu?

D s a d. Welmi gsem tomu rád, že i toto spogejnj nahljžim.

F a r. Ano, gestič wěc pohnutná, to učenj o neposřkwrněném početj Marie w tom spogejnj swém se zásluhami wykupitele nasseho Ježíšse Krista mjtí na zřeteli. Dnoť prawj: Člowěče, obditwug swrchowanou spravedlnost a dobrotu Božj. Žádný potomek Adamů — ani ta wywořená matka wykupitele swěta — nemohl bez zásluh toho Syna Božjho a Bohočlowěka od winy hřjchu Adamowa i následku geho wyswobozen býti. Tak tomu chtěla swrchovaná spravedlnost božská. Než právě pro tyto zásluhy byla Matka Toho, kterýž gich sobě wydobyl, od té winy a následků gegj ochráněna, giž při swém prwnjm wstupu do žiwota, aby neyřwětěgšj swěta Spasitel w nj swüg přjbytek mjtí mohl k spasenj nassemu. Tak tomu chtěla milost a milosřdenstwj Božj.

D s a d. S, kterať w náboženstwí našsem wšsecko tak řečné gest, dobře-li to chápáme. Než gakkoli přednesené prawdy dobře mi na rozum gdou, předce sobě netroušám toho dokázati, abych i giným ge wyložil. Což bych šněl řeci gin : „S Marij dalo se při gegjm početj to, co se děge s námi při swatém křtu, gegž nazýwáme koupelem druhého narozenj“ ?

F a r. Na tu wassi wjtanou otázku odpowjm A n o a Ne. Dwssem na křtu swatém potomek Adamů od hřjchu prwotného očistěn, synem a miláčkem Božjm a dědicem žiwota wěčného učiněn býwá. Ale gakož sněm Tridentšký učj, také w pokřtěném člowěku zůstává gestě žádost (čili podnět) hřjchu, kteraž sice sama žádný hřjch není, ale z hřjchu pocházi a k hřjchu naklonuge. Anť ale Maria nikdy hřjchem prwotným nebyla posskwrněna, tedy ani ten následek geho, ta z hřjchu pocházegjci žádost w nj nebyla, a gakož sněm Tridentšký učj, z té milosti zwláštňj se radowala, že i těch každodennjch křehkostj přirozenosti lidské — wšsednjch hřjchů se warowati mohla. Totě ten walný rozděl mezi neposskwrněnostj gegj a mezi očistěním skrze křest. Pán ucywešš swatý, genž wšsecko zlé nenáwidj, mělť zagisté sobě w nj útanek učiniti. Zdali ten přjbytek byl by důstogným byl pro něho, kdyby ná sledek prwotného hřjchu — náklonnost k hřjchu — geg byl posskwrnil.

D s a d Swětlyť arci wýklad ten, awšsak přece nemohu s otázkou se dále tagiti, kteraž mne samého ča-úto zaměstknáwala. Což neztenčuge se tudy ucta k zá-úubám přeblahoslawené Matky Božj, připustjme-li, že neměla tu s žádným pokušenjím zápasiti, a že tak wla-útně toliko milosti Božj spasena byla ?

F a r. Abych na to dokonale odpowědel, měl bych wla-útně wšiwětliiti, w čem prawá láska k Bohu, swobodnost člo-úwka, bere-li se w neywzácněgššjm smyslu, záležj. Než tr-

wám, jinou cestou přigodíme tu rychleji a bezpečněji k cíli. Medle, zdaž Ewa, naše první matka s prvotným hříchem stvořena byla?

D s a d. Musilít bych tu otázku za žert považowati, kdybych newěděl, že s ní oumysl spogen gest, abych gať náležji se přesvědčil. J wjme to, že Ewa dokonalá z ruky Boží wysšla, gať gen Božská wšsemohoucnost, moudrost a dobrota člowěka stwořiti chtěla a mohla.

F a r. Dobře gste odpowěděl. Gestit to učení cirkew-nj, že první lidé Adam a Ewa swatostj a sprawednostj od Boha opatřeni byli. Zdaž ale přece Ewa zhřessiti mohla?

D s a d. Učinila tať — což důkazem gest, že to učiniti mohla.

F a r. Když tedy djme, že Maria tato druhá pramatka člowěčenstwa, ne s hříchem počata gest, nybrž hned od prvního okamžiku, gaťo první Ewa, od Boha swatostj a sprawednostj ozdobena byla; zdali tím prawjme, že by jí nemožné bylo býwalo zhřessiti? A gestto přece nezhrěssila, ztratjli čeho gegj zásluha osobná před očima našsima?

D s a d. Z té strany owšsem neztratj.

F a r. Abychom si tu wěc zřetelněgi mysliti mohli, učiníme dokonalegšj přirownánj první Ewy s druhou (Marij). Ačkoli znala wšstrahu a pohrůžku Boží, gedla první Ewa ze stromu zapowězeného; neb chtěla býti gaťo Bůh. Marii zwěstowal Anděl Páně, že bude Matkou Nemyššsjiho, a síce nadpřirozeným působenjm Ducha swatého; tedy že Rodičkou Syna Božjho, Nemyšstou Ducha swatého bude — a ona prawj se býti gen djwfkou Páně. První Ewa uposlechla wábenj zawrženého anděla, a na zkouštku wzatá k poslussnosti nedostála. Ewa druhá uposlechla poselstwj Archanděla we wšj pokore, a wykonala poslussenstwj k swému i na-

ňemu spasení. A od té chvíle přichází k nové důstojnosti, kterouž ona Ewu před gegjm pádem (ano i samé anděly) daleko převyššila. Ewa měla jen člověčenstwa matkou býti. Maria ale matkou Božj. Ewa byla ze žebry prvniho Adama vzdělána; druhý Adam, Ježíš Kristus, vzal z Marie člověčenstwj na sebe. Pročež bj ona w swém slawném chwalozpěwu: „Od této chvíle blahoslawenou mne nazývati budou wšickni národové.“ Welebná a wznessená stoj tu Maria před námi pro ty neobyčegné dary milosti Božj, ale krásná i milostná také pro gegj s milostí tou působení. — Zdaž tedy gste gessťe na rozpaci, anebo máte gessťe, proč byste otázky kladi?

D s a b. Nemámť, nač bych se wjce tázal; nebo co gsem dřjwe, dále o tom nic nepřemýššle, tuššil, nwnj mám gasně před očima. Nemohu dosti děkowati za trpěliwost, kterou gste se mnou měl pane farář. Než ržiznávám se, gakož musjm, welmi milé gsou mně Wafě wšklady, a wjm, že by gste gessťe z negedné strany o té wěci rozmlouwati mohl. Prošjm tedy snažně, pokud času máte, byste dále gessťe we wyučowánj tom pokračowal.

F a r. Chut po dalššjm ponaučenj ljbj se mi při wás. Rád bych na něco upozornil, co wás u wjře w ten článek posilniti může, a čím geg i sousedům swým gakožto wěc, gežto wždy za prawou držána gest, pochowitelnou učiniti můžete.

D s a b. Welice se těššjm tomu, co teď nowého mi šděljte!

F a r. Slyššel-liste řdy, že by někde ostatky swarého Těla neyblahoslaweněgššj Panny se nalézaly?

D s a b. Neslyššel nikdy.

F a r. Snad myššjte, že někde umřela, kdeby swaré gegj tělo nebylo k nalezenj?

D s a d. S, dobře wjm, že ona ten wzácný odkaz byla, gegž Kristus swým aposstolům ku potěšenj pozůstawił, a že Pán obzwláštne swatému Janu, gessťe když na kříži pněl, gi za matku odewzďal. Dozagista, co do-
drý syn o takowou matku péči měl a gi neopustil.

F a r. Dobře gste odpowěďel. A proč se přece osta-
tky gegjho swatého těla nikde nenalezagj?

D s a d. S wždyť Wassnost na den na Nebewzetj Marie Panny sám gste o tom kázal, že nám ten den připomjnal, kterať Maria s oslaweným tělem do nebe wzata byla.

F a r. Dobře; teď gsme na prawém místě. Tedy Maria nezakusila hořkosti smrti, ale umrtj gegj bylo toliko proměněnjm swatého těla gegjho. Tudy gj se ta wzácná částka dostala, genž byla lidem ustanowena, kdy-
by byli nezahřessili. S můžeme zase na ni obrátiti slo-
wa, gimiž promluwil král k Esther: „Ty neumřeš; zákon ten pro wssecky dán gest, gen pro tebe ne.“ Wj-
me pak, že skrze hřjch přissla smrt na tento swět; te-
dy uzavřjti musjme: poněwadž Maria neumřela —
w tom smyslu a s těmi následky, s kterými wssickni
ostatnj děti Adamowi umjragj — tedy ani ta přjči-
na smrti na ni nepřissla, t. g. byla od prvotného
hřjchu wygmuta. Máš snad za to, že aposstolé, když
měli bezpečný důkaz o tom proměněnj neyblazeněgssj
Panny, rowněž tať nesoudili? W prawbě, kdyby toho
pro ně potřebj bylo, ten skutek samý byl by gim
onu prawdu o neposskwrněném početj Marie ž g e w i l.

Gať pěkně ten swátek na Nebewzetj Marie dáwá
swědectwj wjře nassj w neposskwrněné Početj gegj!

D s a d. Tak mi to přicházzj, že by toto swědectwj
mělo poučiti řažděho, a proto musjm opět říci, že ne-
chápám, gať se kdy o tom pochybowati mohlo, a že te-
prw nynj to učenj za článef wjry bylo prohlásseno.

Far. Já jsem vám již ukázal, že při nemalých rozpacích, které tu byly, opatrnosti potřeba bylo; ať milé však výra ta dál a dále u všech přístup nalezla, a ty rozpaky jen k tomu sloužily, by nám úplně upokojení přinesly, že církevní prohlášení tu nehybně a nezměnitelně zůstalo.

Arčit zdálo by se podivno, že teď teprva to prohlášení následovalo, než podivný se tomu jen ten, kdo nekonečné moudrosti a dobroty Boží pamětliv není. Bůh ty nevyzácenější poklady do země schoval, a přírodu podivnými sílami opatřil. Což nám to tak divno, že tyto poklady a síly ne pogeďnou odkryty, a od ať živa upotřebeny nejsou? A pakli v podobný způsob činí Bůh při článcích svého svatého zrození, a poznání dá ge dál a dále gasněgi na světlo vycházení nechtává, v tom-liž méně moudrost a cesty prozřetelnosti a nebo welebíti budeme?

Dsa b. Toť by v skutku bylo nestegnou měrou měřiti.

Far. A hle, ať slavně vyniká moudrost a docteta geho, když powážíme, čeho w ěku na šsemu třeba, a kterak právě toto církevní prohlášení a ta případnost, že teď vyšlo, lékařstvím proti neduhům našich našich býti může.

Dsa b. Již zase napnut gest zvědochtivý sluch můg.

Far. Welmi dobře nahližte, že lidé dnů našich, na církevní hlas nehrubě dbajíce welmi té výry zapotřebí mají, že není giného gména, sřrže kterež bychom měli spasení býti, leč sřrže gméne Ježíše Krista, a ať nuzně také při své změkčilosti k dobrému přátelsky a wšjdně wyžývání býti můžeme. Gijť pak Cirkew sřrže nevyššího Pastýře svého klavně a srozumitelně mluví, ať nebyla dávno mluwila, a lidi nezornila, kdebý rozhodnutí o věcech výry se týkajících hledati měli. A slavně se prohlásila. že žádná

ani Ta, genž ob nj gako králowna Andělu a Swatých
 wychwalowána gest, od hřjchu a smrti uchowan zůstati
 nemůže, leč sřrže Ježísse Krista. Cirkew též Mari
 co zvláštnej nádobu milosti Božj, za Tu prohlásila, kte
 ráž od prwnjho okamžiku žitj gegjho, Bohu obljbená,
 sprawedliwá a swatá byla před očima geho. J ptám se:
 Při tom poukázánj na tak milostnou dceru pokolenj
 lidského, zdaliž i to zmrtwělé srdce něgak gjmáno býti
 nemusj? Což i toho hřjssnjka pořád nebudj a znomy
 newábj k uwáženj gegjho příkladu? J ten, gegž ta my
 sšlénka na t r e s t gen k zlosti popichuge, častým wzbu
 zowánjm, aby tak lásky plnou Matku o přjmluwu žá
 dal, což nemusj pomalu pro lepšj smysl zjškán býti?
 A zdaž ustawičná důwěra w mocnou přjmluwu geg
 nemusj w nás procitnouti a se udržeti, anť wesskeré
 Cirkew s přeswědčenjm prohlassuge: Menj okamžiku na
 lezti w žitj gegjm, kdežby Maria na zvláštnej zpřisol
 nebyla Bohu obljbená —? Wěk náš takého lékařstw
 nužnou potřebu měl. Bůh w neskončeném milosřdenstw
 swém toho léku podal, a mám-li tak řjci, pro nás
 geg schowal; Smjme-li se tázati gessťe: Pro č prá
 wě t e d?

Dřad. Nemohu než tolik odpowědjtí: Bohu djk
 i chwála. On wšsecky wěci dobře učinil — Awšak i Wa
 šnosti nemohu se dost wděčným prokázati. Ucta mog
 k neyblahoslaweněgšj Panně budiž slowem i skutkem pro
 kazowána, abych i to oswědčil, že gste darmo ke mu
 nemluwil. Gessťe gednou z celého srdce: Zaplať Pá
 Bůh!

řar. Gá tolik gen učinil, co každý pastýř du
 chownj z powinnosti činiti má; ale gsem welmi rád
 že gste z toho wděčen. Pochwálen buď Ježíš Kristus

Dřad. J wždycky neposřkwrněná Panna Maria
 řar. Už na wěky. Amen.

